

VETERİNER FAKÜLTESİ DERGİSİ

A. Ü. Veteriner Fakültesi tarafından üç ayda bir neşredilir

Cilt : III

1956

No. 3-4

14-18 EYLÜL 1956 TARİHİNDE ATİNA'DA TOPLANAN MİLLETLERARASI VI. HYDATİDOLOGİE KONGRESİNE DAİR

Prof. Dr. H. Şükrü OYTUN

I

Bu sene 14-18 Eylül 1956 tarihinde Atina'da Milletlerarası VI. Hydatidologie kongresi toplanmıştır. **Kyste hydatique** veya sade **Echinococcus** adı verilen, köpeklerden insanlara ve bütün memeli hayvanlara geçen bu hastalık, son senelerde büyük bir önem kazanmıştır. Birçok memleketlerde insan ve hayvanlarda, tahmin edildiğinden daha fazla zararlar yaptığı anlaşıldığından, daha sıkı çalışmaya başlanmış ve bu hastalığa karşı daha esassh korunma ve sağıtma çareleri bulunmuştur. Köpeklerin barsaklarında yaşayan ve **Echinococcus granulosus** denilen 3-4 halkadan ibaret, küçük bir Taenia'nın gözle görülemeyecek kadar küçük olan yumurtalarını, herhangi bir şekilde yemek suretiyle insan ve hayvanlar hastalığa yakalanırlar. İnsanlar Taenia yumurtasını su, süt, ekmek veya herhangi diğer gıda maddesini yemek suretiyle alırlar ve parazite yakalanırlar. Hayvanlar Taenia yumurtaları ile mülevves otları yiyerek hastalanırlar ve bunlar yerden otladıklarından hastalığı daha kolaylıkla alırlar. Bu sebepten dolayı, hayvanlarda Ekinokok hastalığı daha çok görülür. Temizliğe ve genel ijyen kaidelerine riayet etmeyen ve köpeklerle teması fazla olan insanların ve bilhassa çocukların hastalığı daha kolaylıkla aldıkları anlaşılmıştır.

Bu şekilde her hangi bir tarzda alınan Taenia yumurtası barsaklara gelince, gelişmeye başlar. Çengelli olan başı ile barsak duvarını deler ve kan

yolu ile karaciğere, akciğere, kalbe, dalağa, böbreğe, dimağa, omuriliğe, kemik özüne ve daha birçok organlara giderek oralarda yerleşir ve yukarıda bildirdiğimiz **Kyste hydatique** hastalığını yapar. İnsanların ciddi hastalıklarından biridir. Bilhassa gençlerin ölümüne sebep olmaktadır. Hayvanlarda, bilhassa kasaplık olanlarında, hastalık daha yaygındır. Bu hastalık hayvanların gelişmesine, büyümesine, daha fazla et, yağ ve süt vermelerine mani olur. Parazite yakalanmış olan karaciğer, böbrek ve akciğer gibi organlar, gıda olarak kullanılamayarak, yakılmak suretiyle imha olunur. Bu sebepten dolayı hastalık milli ekonomiyi ilgilendirir ve her sene milyonlarca lira kıymetinde hayvan mahsulâtı yok olur.

İnsan veya kasaplık hayvanların Ekinokok'lu organlarını köpek, kedi, tilki, çakal gibi et yiyen hayvanlar yiyecek olursa, onların barsaklarında *Taenia*'nın erişkin şekli (**Echinococcus granulosus**) teşekkül eder. Parazite yakalanmış olan bu gibi hayvanlar, dışkaları ile çıkardıkları yüzbinlerce yumurta ile, bir bölgenin insan ve kasaplık hayvanları için büyük bir tehlike teşkil ederler. Bu nevi *Taenia*'ya yakalanmış tek bir köpek, o muntakada yaşayan insan ve hayvanların hastalığa yakalanmasına kifayet eder. İşte en mühim nokta budur ve işe buradan başlamak icabetmektedir.

Ekinokok hastalığının insan ve evcil hayvanlarda yapmış olduğu çeşitli zararları önlemek, hastalığa yakalanmış olanları kurtarmak, yakalanmamış olanları korumak maksadiyle birçok çareler düşünülmüş ve bazı memleketlerde bunların tatbikine başlanmıştır ve iyi sonuçlar alınmıştır. Bu maksat için, memleket dahil ve haricinde birçok toplantılar yapılmış, insanların sağlığını ve hayatını tehdit eden bu hastalığa karşı esaslı çareler, koruyucu tedbirler almak zarureti hasıl olmuştur. Bu ihtiyaç, ilk önce hayvan kesafeti fazla olan Güney Amerikada duyulmuş ve ilk **Hydatidologie** kongresi orada toplanmıştır. Bu kongrede Hekimlerle Veterinerler el ele vererek çalışmışlar ve değerli sonuçlar elde etmişlerdir. Bundan iki sene önce, İspanya'da V. bu sene de Atina'da VI. **Hydatidologie** kongresi toplanmış ve kıymetli tebliğler sonunda, ciddi kararlar alınmış bulunmaktadır.

II

Bu sene Atina'da toplanan milletler arası VI. Hydatidologie kongresi ilk resmî toplantısını 14/Eylül/1956 Cuma günü öğleden evvel Atina Üniversitesi merasim salonunda yapmıştır. Kongreyi Sıhhat ve İçtimai Mua-venet Nâzırı **Madam L. Tsaldaris** açmış ve kongresistlere hoş geldiniz demiştir. Bundan sonra Ziraat Nâzırı, Atina Üniversitesi Rektörü bir nutuk iradetmişlerdir. Milletlerarası Hydatidologie cemiyeti daimi başkanı **Prof. Dr. P. Fontana** (Uruguay), aynı cemiyetin başkanı **Dr. Milendro** (İspanya), Ge-



Atina Üniversite merasim salonunda toplanan Milletlerarası
VI. Hydatidologie Kongresinin ilk resmi toplantısı

nel sekreteri **Dr. A. Ferro** (Arjantin) söz alarak kongre hakkında değerli bilgiler vermişlerdir. Yabancı delegeler adına **Prof. R. Monod** (Fransa) kongrenin önemini belirtmiş ve bütün ecnebi delegeler adına gereken teşekkürlerde bulunmuştur. Daha sonra Yunan Kızılhaçı ve kongrenin başkanı **Dr. Maccas** (Yunanistan) ve Genel sekreteri **Prof. Dr. Kourias** (Yunanistan) mukabil nutuklarını iradetmek suretiyle, kongrenin milletler arasındaki mevki ve önemini tebarüz ettirerek, bütün dünya insanlığı için hayırlı olmasını dilemişlerdir. Milletlerarası Hydatidologie cemiyeti idare heyetinin, Kongre toplantı yerinin Atina gibi eski kültürleri kucaklayan ve Akdeniz havzasının merkezi bir yerinde yapılmasını temin etmiş olması, kongreye iştirak nisbetini arttırmıştır ve kalabalık heyetlerin gelmesini sağlamıştır. Bu kongre yerli ve yabancı 400 e yakın delegenin iştirakiyle yapılmıştır. İştirak edenler arasında Türkiye, Kuzey Amerika, Batı Almanya, Fransa, İtalya, İspanya, Yugoslavya, Polonya, Bulgaristan, Yunanistan, Cezayir, Lübnan, Suriye, Arjantin, Uruguay, Şili, Brezilya, Yeni Zelanda, Endonezya bulunmakta idi. Muhtelif memleketlerden gelmiş âlimler, araştırmacılar, tanınmış parazitologlar, mahir cerrahlar kongresistlerin çoğun-

luğunu teşkil ediyordu. Çok önemli mevzular konuşulmuş ve her konu esaslı bir şekilde incelenmiştir.

III

Milletlerarası VI. Hydatidologie kongresi, ilmi çalışmalarına aynı gün öğleden sonra başlamış, kongreye 7 rapor ve 72 komunikasyon verilmiştir. Bunları sırasıyle :

- 1 — **Epidemiyoloji, profilaksi, istatistik,**
- 2 — **Veteriner,**
- 3 — **Mediko - Şirürjikal,**
- 4 — **Biyolojik,**
- 5 — **Sosyal - Ekonomik.**

olmak üzere başlıca beş gruba ayırmak kabildir.

Birinci gruba bağlı olanlar, kongrenin başlangıcını teşkil etmiş ve alınan bilgiler kongresistler üzerinde iyi intibalar bırakmıştır. Bilhassa Yugoslavyadan **Dr. M. Suic**'in (Yugoslavyada insan Ekinokokozu), Türkiyeden benim (Türkiyede Hydatidose) konuları alâka çekmiş ve beğenilmişti. İkinci grubu teşkil eden Veteriner tema'ları cidden uzun ve yorucu bir çalışmanın mahsulü idi. İtalyan, Yunan, Fransız ve Cenubi Amerika Veteriner hekimleri, iyi çalışmışlar ve kongreye çok enteresan konular getirmişlerdir. Bu arada Yunan Veteriner hekimleri, memleketlerini inceleyerek parazitlerin coğrafi yayılış nisbetleri hakkında bilgi vermişlerdir. İnsan ve hayvanlarda görülen bu yüksek nisbetleri ancak profilaktik tedbirlerle, bir taraftan köpekleri muayene ve tedavi suretiyle, diğer taraftan mezbahalarda fırın tesislerini yapmak ve muntazam bir surette çalıştırmakla, atılan Ekinokoklu organları muhakkak surette yakmak şartıyla, düşürmek imkânı hasıl olacağı kanaatine varılmıştır. Mezbaha ve kasaphanelerin attığı Ekinokoklu organları yemek suretiyle parazite yakalanan köpekleri seven çocuklar, herhangi bir şekilde teması muhafaza eden köylüler, bunların dışkılarıyla çıkardıkları Taenia yumurtalarıyla mülevves otları ve meyveleri yiyen insanlar, bu hastalığa yakalandıklarından, ekinokoklu organları yakmak suretiyle hastalığın kökünden önlenmesi gerekmekte olduğu üzerinde, bütün delegeler ısrarla durmuşlardır.

Üçüncü grubu teşkil eden Mediko-Şirürjikal konular, kongrenin birbuçuk gününü doldurmuştu. Konuların başında Cezayirden gelmiş olan **Prof. C. Vergoz** ve arkadaşlarının (Karaciğer Echinococose'unun safra yollarında ruptürü) mevzuuna dair hazırlamış oldukları rapor ve bu meyanda gösterdikleri fevkalâde alâka çekici film çok beğenilmişti. Kongrenin Genel Sekreteri **Prof. Dr. B. Kourias**'in (Karaciğer Kystehydatique'lerinin

ruptürlerine dair) hazırladığı ikinci rapor da aynı şekilde takdir edilmişti. Bu iki önemli rapordan başka, arka arkaya muhtelif operatörler tarafından hazırlanarak müdafaa edilen karaciğer, dalak, böbrek, kalp, dimağ ve diğer organlar Kyste hydatique'lerinin çeşitli cerrahi metodlarla mukayeseli tedavileri ve bunlardan alınan sonuçlar konuşulmuş, disküsyonları yapılmıştı. Bu kıymetli komünikasyonlar sayesinde, son senelerin cerrahi metodları kendini göstermiş ve herkesin yüzünü güldürmüştü. Bundan yirmi sene evvel, imkânsız görülen akciğer ve kalp operasyonları, modern teknik, bilhassa modern anestezinin sağladığı imkânlar sayesinde, genç, fakat usta operatörlerin parmakları arasında adeta bir oyuncak halini almıştı. Kongrenin büyük çoğunluğunu teşkil eden cerrahi metodlar arasında Cezayir, İtalyan, İspanyol, Lübnan, Yunan ve Cenubi Amerika'dan gelmiş kıymetli operatörlerin komünikasyonları, bahis konusu olmuş ve müte-hassıslar arasında iyi intibalar bırakmıştı.

Dördüncü bölümü teşkil eden Biyolojik konular nisbeten az olmasına rağmen çok enteresandı. **Prof. A. Neghme** ve **Dr. Moises Agosin**'in (Şili-Santiago) (Biochemistry of hydatid cyst) raporlarından başka **Dr. T. Magath**'ın (U.S.A.) (The problem of species of Echinococcus in Man) adlı komünikasyonu ile **Prof. H. Vogel**'in (Hamburg) (Lebenzyklus und Artzugehoerigkeit des europäischen Alveolarechinococcus) orijinal çalışmaları, herkesin dikkat nazarını çekmişti. Her iki araştırmacı yapmış oldukları araştırmalarda aynı sonuçları elde etmişlerdi. Bunların sonuçları **R. Rausch** ve **E. L. Schiller**'in İzlanda'da yapmış oldukları tecrübelerle uyuyordu. Bu araştırmalara nazaran, insan ak ve karaciğerlerinde görülen **Echinococcus alveolaris (multilocularis)** şekli köpeklerin barsaklarında yaşayan **Echinococcus granulosus** Batsch, 1786'dan ayrı bir tür olduğu anlaşılıyordu. Nomenklatür kurallarına uygun olarak **Echinococcus multilocularis** Leuckart, 1863 adı ile adlandırmak icabediyordu. Yapılmış ve teyid edilmiş olan son araştırmalara nazaran, insanlarda görülen **Echinococcus alveolaris**'in (multilocularis) biyolojik çenberine kasaplık hayvanlar ve adı köpekler yerine, fareler, bilhassa tarla fareleri ve bunları yiyen tilki ve kızak köpekleri ithal olunmuştur. Her iki araştırmacı yapmış oldukları deneylere dayanarak iddialarını çeşitli resim, diyapozitif, film göstermek suretiyle ispat etmişlerdi Ekinokok, bilhassa alveoler ekinokok hakkında bilgilerimizi, altüst edecek mahiyette olan bu iki hayret verici araştırmanın neticeleri, bilhassa **Prof. Dr. Fontana** tarafından kabul edilmemiş, uzun ve hararetle disküsyonlara sebep olmuştu. Fakat netice, yeni araştırmacıların tehine hallolunarak onların fikirleri ve buluşları alkışlar arasında kabul edilmiştir. Bu bölüm içerisinde konuşulan konular arasında Kyste hydatique'in ilaçla tedavi ümitleri kuvvetlenmiş ve istikbal bakımından ümit verici olmuştur.

Kongrenin beşinci bölümünü Hydatidose'un Sosyal-Ekonomik durumu

teşkil etmiştir. Burada **Prof. D. Pellegrini** ve **Dr. Patrizi**'in (İtalya - Roma) hazırlamış oldukları rapor, dikkatle dinlenmiş ve Sosyal-Ekonomik yönünden hastalığın verdiği zararlar rakamlara dayanılarak izah edilmişti. Bu suretle Ekinokok, yalnız insan sağlığı bakımından değil, bir memleketin millî sermayesiyle millî servetine yaptığı büyük zarar bakımından da anlaşılmış ve gösterilmişti.

Kongrenin son kısmını büyük emeklerle hazırlanıp gösterilen orijinal filmler teşkil ediyordu. Halkı tenvir ve onları bekleyen büyük tehlikeyi göstermek, dikkatlerini çekmek maksadıyla muhtelif memleketlerde hazırlanan propoganda filmleri de çok güzel ve çok istifadeliydi.

Ayrıca ilmi mahiyet taşıyan filmler, ak ve karaciğerdeki Kyste hydatique'lerin muhtelif cerrahi metodlarla yapılmış operasyonlarına dair renkli filmler dikkate şayandı. Bunlardan bir tanesi Avrupa sinema festivalinde ilmi filmler arasında birinciliği kazanmıştı. Bunların yalnız Şirürji bakımından değil, sinema tekniği bakımından da üstün bir değer taşıdıkları görülmüyordu. Bu gibi didaktik filmlerin memleketimizde yapılması mümkün olmasa bile, hiç olmasa hariçten getirtilerek talebe ve gençlere göstermek imkânlarını bulabilirsek çok istifadeli olacaktır.

IV

Milletlerarası VI. Hydatidologie kongresi, büyük bir intizam ve sıkı bir disiplin altında çalışmıştır. Kongresistlere mümkün olan bütün kolaylıklar gösterilmiştir. Geceleri yalnız gezmelere ve ziyafetlere tahsis olunmuştur. Atina ve çevresinde bulunan bütün tarihi eserler gezdirilmiş ve gerekli izahat verilmiştir. Akropolis açık hava tiyatrosunda kongresistler şerefine verilen opera çok beğenilmiştir.

Kongre idare heyetinin bir celse için beni kongre reisliğine seçmesini ve kongrenin daimi başkanı **Prof. Dr. Fontana** tarafından (Asociacion Internacional de Hydatidologia'nın miembro titular diploma) sının bana verilmesini, şahsımdan ziyade, memleketime, mensup olduğum millete karşı yapılmış bir iltifat ve sempatinin temiz bir ifadesi olarak kabul etmiş bulunmaktayım. Bu istifadeli ve verimli kongreyi maharetle idare etmiş olan **sayın Dr. Maccas** ve aynı şekilde uğraşarak yorulmuş olan **sayın Prof. Dr. Kourias**'in gayretlerini kaydetmeden ve kendilerine burada teşekkür etmeden yazıma son vermek istemiyorum.



Milletlerarası VI. Hydatidologie Kongresi Riyaset Divanı

